

Канівець Олена Миколаївна
старший викладач
Сумський НАУ
м. Суми, Україна

ОСНОВНІ ЗАХОДИ ВІДНОВЛЕННЯ ТА ОХОРОНИ ЗЕМЕЛЬ

Однією із актуальних проблем сьогодення є проблема раціонального використання та охорони земель. У сучасних умовах, коли людина все активніше втручається в природні процеси, раціональне використання та охорона земель є однією з найголовніших та найактуальніших проблем.

До основних заходів по збереженню, відновленню, поліпшенню ґрунту належать дії по боротьбі з ві트로вою та водною ерозією, з безгосподарним ставленням до земель, меліорацією та рекультивацією земель, а також боротьба з забрудненням ґрунту.

Значної шкоди сільськогосподарським землям завдає водна та вітрова ерозія. Еродовані ґрунти менш родючі порівняно з не еродованими, що є однією з основних причин зниження врожайності сільськогосподарських культур. Дійовими заходами щодо попередження негативної дії вітрової і водної ерозії є протиерозійні заходи, зокрема: створення полезахисних лісових смуг, застосування ґрунтозахисних сівозмін, безполіцевого обробітку ґрунту із залишенням стерні, обробіток ґрунту впоперек схилів, смугове розміщення сільськогосподарських культур, збереження і посадка ґрунтозахисних лісів на берегах річок, ярах, балках [1].

Забруднення земель можливе також і в процесі сільськогосподарського виробництва, безпосередньо власниками землі або землекористувачами. Для підвищення врожайності сільськогосподарських культур господарства використовують агрохімікати, пестициди, мінеральні добрива, які призначені для боротьби з бур'янами, хворобами та шкідниками рослин. Це є передумовою негативних наслідків: забруднюється ґрунт, вода, повітря,

погіршується якість урожаю сільськогосподарських культур, що згубно впливає на здоров'я людей.

Стан земельних ресурсів в сільському господарстві залежить і від того, наскільки науково обґрунтованим є проведення меліоративних робіт. Необґрунтоване проведення осушувальних робіт призводить до зниження рівня ґрунтових вод, виникнення пилових бур. Такі явища дуже ускладнюють екологічну ситуацію.

Негативні екологічні наслідки викликає і науково необґрунтоване обводнення та зрошення земель. Воно призводить до їх заболочення і засолення. З метою запобігання даних негативних екологічних наслідків, дієвим засобом є регулювання поливу полів, з метою недопущення псування земельних угідь.

Особливої уваги заслуговує питання рекультивації порушених земель. Рекультивація земель – повне або часткове відновлення земель, порушених попередньою господарською діяльністю; комплекс робіт щодо відновлення продуктивності і господарської цінності земель, поліпшення умов навколишнього середовища [2].

Порушення земель відбувається при розробці родовищ корисних копалин, виконанні геологорозвідувальних, дослідницьких, будівельних та ін. робіт. При цьому порушується або знищується ґрунтовий покрив, змінюється гідрологічний режим, утворюється техногенний рельєф тощо. В результаті рекультивації земель на порушених землях створюються сільськогосподарські та лісові угіддя, водойми різного призначення, рекреаційні зони, площі для забудови. У зв'язку зі збільшенням порушених земель рекультивація стала невід'ємною частиною охорони і відтворення земельних ресурсів.

Слід зазначити, що охорона земель неможлива без здійснення державою належного контролю. До основних організаційно-правових заходів державного контролю за використанням та охороною земель належать:

- встановлення змісту і порядку здійснення державного контролю за використанням та охороною земель, визначення функцій і компетенції органів, уповноважених здійснювати такий контроль;
- притягнення до юридичної відповідальності осіб, винних у порушенні земельного законодавства;
- припинення права користування земельною ділянкою у разі її неналежного використання, що призводить до зниження родючості ґрунтів, їх хімічного та іншого забруднення, погіршення екологічного становища тощо;
- здійснення моніторингу земель з метою їх оцінки, своєчасного виявлення змін, відвернення та ліквідації наслідків негативних процесів [3].

Бібліографічний список

1. Грабак Н.Х. Основи ведення сільського господарства та охорона земель: Навчальний посібник – 2 - е видання – К.: ВД «Професіонал», 2006.
2. Волкова Л.А. Рекультивація земель. – Рівне. НУВГП 2009.
3. Закон України «Про охорону земель» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, N 39, ст.349).